

VUODEN 2022 TALOUSARVIOEHDOTUS

Museovirasto

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 273 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluva Suomen kansallismuseo vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta sekä museo- ja nähtävyyiskohteiden ohjelmistosta ja yleisötyöstä.

Museoviraston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta kulttuuriperintöön
- huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana
- edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja omien toimintatapojen muutoksen kautta
- osallistua aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

- Palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi tutkimuksen edistämiseksi ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä. Tavoitetta tukee hankekokonaisuus ”Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen”.
- Uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä. Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimintamallin suunnittelua ja toteuttamista jatketaan.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	700 000	700 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 225	305 000	310 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	762 481	495 486	600 000	600 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,37	3,15	2,15	2,16
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,96	5,78	3,87	3,9
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,85	3,83	3,78	3,79
Henkilötyövuodet	276	274	275	275

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2020	2021	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	28 804	25 814	27 773
Bruttotulot	6 434	3 500	3 500
Nettomenot	22 371	22 314	24 273
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	994		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 722		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Suomen kansallismuseon toiminnan kehittäminen ja turvaaminen (ks. perustelumuistio 1)	250
Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen, Sturenkatu 2a:sta luopuminen (ks. perustelumuistio 3)	1 530
Maailmanperintöluetteloesityksen valmistelu (ks. perustelumuistio 4)	115
Kiinteistövuokrien indeksikorotukset toimintamomentilla (ks. perustelumuistio 5)	64
Yhteensä	1 959
2022 talousarvio	24 273 000
2021 talousarvio	22 314 000
2020 talousarvio	21 754 000

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 17 396 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Senaatti-kiinteistöille kuuluvien, Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannuksiin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään muutos vuokrasopimukseen Kansallismuseon lisärakennuksesta (Helsingin kaupunki, kaupunginosa 13) siten, että Kansallismuseon vuokrauksesta aiheutuvat kokonaismenot ovat vuositasolla enintään 8 160 000 euroa vuodesta 2025 alkaen.

Selvitysosa: Museovirastolle myönnetään valtuus tehdä Kansallismuseon lisärakennusta koskeva vuokrasopimus siten, että Kansallismuseon kokonaisvuokra on 8,16 milj. euroa vuodessa ja sopimuksesta aiheutuva lisämäärärahatarve on 4,56 milj. euroa vuodessa. Korotus Museovirastolle vuoden 2021 talousarviossa myönnettyyn Kansallismuseon lisärakennusta koskevaan vuokravaltuuteen on 0,56 milj. euroa vuodessa. Vuokravaltuuden korotus on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua. (ks. Perustelumuistio 2)

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokrien indeksikorotukset ja vuokratason korjaus momentille 29.80.20. (ks. perustelumuistio 6)	325
Kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannusten tasokorotus kattamaan useita pienempiä investointihankkeita (ks. perustelumuistio 7)	185
Yhteensä	510

2022 talousarvio	17 396 000
2021 talousarvio	16 886 000
2020 talousarvio	14 924 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa (Museoviraston osuus; ks. perustelumuistio 8).

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	1 000 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	
Yhteensä		

2022 talousarvio (Museoviraston osuus)	1 000 000
2021 talousarvio (Museoviraston osuus)	799 000
2020 talousarvio (Museoviraston osuus)	799 000

TAE 2022 Museovirasto

Perustelumuistio 1

Momentti: 29.80.04 Museoviraston toimintamenot

ASIA: Suomen kansallismuseon toiminnan kehittäminen ja turvaaminen

Ehdotus:

Museovirasto esittää, että sille myönnetään momentille 29.80.04 yhteensä 400 000 euroa Kansallismuseon toiminnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi sisältäen Kansallismuseon uuden toimintamallin valmistelun 150 000 €/v. (2021–2024) sekä kompensaaion 250 000 € tulojen vähenemisen johdosta vuoden 2022 syksyllä rakennustöiden käynnistyessä tontin piha-alueella.

Perustelut:

Kansallismuseon lisärakennus valmistuu aikataulun mukaan vuoden 2025 kesällä ja avataan yleisölle vuoden lopussa. Rakentamisaika 2022–2025 vaikuttaa museon toimintaan ja talouteen. Tulot vähenevät ja loppuvat väliaikaisesti, koska rakentamisvuosina museon asiakastoiminta rajoittuu merkittävästi. Museo joudutaan kokonaan sulkemaan 12–18 kuukauden ajaksi vuosina 2023–2024. Museon sulkeutuessa toiminnan menot vähenevät joltain osin – mm. siivous- ja vartiointikulut pienenevät, ja uusia näyttelyitä ei avata vuosina 2023–2024. Toisaalta uuden lisärakennuksen toimintamallin suunnitteluun liittyviä kustannuksia syntyy jo 2021 alkaen, ja ensimmäiset uusiin tiloihin liittyvät näyttelytuotannot alkavat tuottaa kustannuksia vuodesta 2023.

Muutosten vaikutus Suomen kansallismuseon nettomäärärahararpeeseen on esitetty JTS 2022–2025 -ehdotuksessa sekä päivitetynä liitteessä 1.1. Esityksen mukaisesti määräraha toimintamallin suunnitteluun (150 eur / v. vuosina 2021–2024) on jo viraston kehyksissä ja myönnetty vuodelle 2021. Vuoden 2022 osalta määrärahan lisätarve on pienempi kuin JTS-ehdotuksessa on arvioitu, koska museon aukioloa voidaan jatkaa vuoden 2022 loppuun.

Yhteenvetona Suomen kansallismuseon määrärahoituksesta vuosina 2022–2026 esitämme seuraavasti:

- Suomen kansallismuseon nettomäärärahan tarve nousee vuonna 2022 400 000 €. Tarve on ennakoitua pienempi, koska museo voi päivitetyn suunnitelman mukaan olla avoinna vuoden 2022 loppuun.
- Vuosien 2023–2024 tarvearviota päivitetään seuraavan kerran JTS 2023–2026:ssa.
- Vuodesta 2026 alkaen nettomäärärahan tarpeeseen vaikuttaa se, millä laajuudella Kansallismuseon lisärakentamissuunnitelma toteutetaan. Kuten esityksessämme momentille 20 on todettu (Perustelumuistio 2), museon mahdollisuudet tulonmuodostukseen pienenevät tuntuvasti, mikäli alkuperäisen arkkitehtuurisuunnitelman mukaisia ratkaisuja joudutaan karsimaan. Pysyvän tasokorotustarpeen arvioidaan vuodesta 2026 alkaen olevan 780 000–1 400 000 euroa riippuen siitä, millä tavalla arkkitehtuurisuunnitelma voidaan toteuttaa.

Museorakennuksen laajentaminen edellyttää toiminnan mitoittamista uusiin puitteisiin ja laadulliseen tavoitetasoon. Määrärahoituksen nostaminen vastaamaan kansallisen museon lakisääteisiä tehtäviä ja valtionhallinnon strategisia tavoitteita on turvattava. Budjettirahoituksen lisäksi museon oman tulonmuodostuksen kautta on voitu kasvattaa

toiminnan volyyymiä ja laatua merkittäväällä tavalla nettokustannuksen pysyessä ennallaan. Vaikka tulotavoitteiden toteutuminen on vaikeasti ennakoitavaa, niillä on käytännössä ollut ratkaiseva merkitys museon toimintaedellytysten ja vaikuttavuuden kasvuun. Vuonna 2020 yli 44 prosenttia museon toimintaresursseista katettiin tuloilla. – Museoviraston esittämällä vuokratuuden lisäyksellä turvataan kustannusneutraalisti alkuperäisen arkkitehtuurisuunnitelman mahdollistamat tulonmuodostuksen edellytykset ja museotoiminnan vaikuttavuuden kasvu.

Kansallismuseo - menojen ja tulojen kehitys suunnittelukaudella 2022 - 2026					
€	2022	2023	2024	2025	2026
Menojen pysyvät lisäykset (henkilöstömenot)			110 000	575 000	1 553 000
Menojen pysyvät lisäykset (muut toimintamenot)	150 000	150 000	150 000	607 200	873 000
Tulojen pysyvät lisäykset					-1 650 000 / -1 020 000
Tulojen tilapäiset menetykset	250 000	1 236 000	1 658 000	1 485 000	
Menojen tilapäiset vähennykset		-572 400	-485 600	-234 300	
YHTEENSÄ	400 000	813 600	1 432 400	2 432 900	776 000 / 1 406 000

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

VM:n kehyskantaan verrattuna

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
250	663,6	1 282,4	2 432,9	776 / 1 406 / v.

TAE 2022
Museovirasto

Perustelumuuisto 2

Momentti: 29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset

ASIA: Kansallismuseon lisärakennuksen vuokravaltuuden lisäys

Ehdotus:

Museovirasto esittää, että sille vuoden 2021 talousarviossa myönnettyä, Kansallismuseon lisärakennusta koskevaa vuokravaltuutta nostetaan +0,56 milj. euroa.

Museovirastolle on vuoden 2021 talousarviossa myönnetty valtuus tehdä Kansallismuseon lisärakennusta koskeva vuokrasopimus siten, että tontin kiinteistöjen kokonaisvuokra nousee nykyiseen vuokratasoon nähden yhteensä +4 milj. euroa vuodessa. Museovirasto esittää myönnettyyn valtuuteen +0,56 milj. euron korotusta, jotta arkkitehtonisesti korkeatasoinen suunnitelma voidaan toteuttaa olennaisilta osin alkuperäisen kaltaisena ja hankkeen tavoitteita vastaavalla tavalla.

Korotuksen jälkeen vuosittainen kokonaisvuokra (sisältäen päärakennuksen, uudisosa Atlaksen, piha-alueet ja -rakennukset sekä maanalaiset huolto- ja logistiikkatilat) olisi yhteensä enintään 8,16 milj. euroa / v.

Tarvittava +0,56 euron lisäys aiempaan päätökseen on kokonaistaloudellisesti kustannusneutraali, sillä suunnitelman toteuttaminen olennaisilta osin alkuperäisen kaltaisena on edellytys museon toiminnan tuottojen toteutumiseksi arvioidulla tavalla.

Perustelut:

Merkitys lisärakentamishankkeen tavoitteiden toteutumiseksi

Hankkeen tavoitteena on luoda korkeatasoiset puitteet Suomen kansallismuseon toiminnalle ja palveluille. Uusi konsepti yhdistää hallituksen tavoitteet liittyen luovan työn ja tuotannon tukemiseen, osallisuuteen ja osallistumiseen sekä kulttuurin perustan ja jatkuvuuden turvaamiseen. Se luo edellytykset museon vaikuttavuuden kasvulle valtakunnalliselta museolta odotetulla tasolla, ja mahdollistaa uusia, luovien alojen taloudellista toimeliaisuutta tukevia toimintamuotoja.

Lisärakentamisen ydinajatuksena on yhdistää ikoniseen museorakennukseen arkkitehtonisesti kunnianhimoinen, nykyaikaisen museo- ja tapahtumatoiminnan mahdollistava uudisosa. Tavoitteena on kokonaisuus, jonka osat täydentävät toisiaan, ja sekä asiakkaat että toiminta liikkuvat niiden välillä esteettä. Suunniteltu tilakokonaisuus lisää merkittävästi museon mahdollisuuksia vahvistaa toimintansa edellytyksiä tuloilla ja ulkopuolisella rahoituksella.

Museovirasto on vuoden 2021 talousarvioesityksessään esittänyt, että sille myönnetään momentille 29.80.20. valtuus vuositasolla +4,7 milj. euron määrärahan lisäykseen Kansallismuseon lisärakentamista varten. Aikataulullisesti vuokran maksu käynnistyy vuonna 2025. Vuoden 2021 talousarviossa on myönnetty valtuus vuokratason lisäämiseksi +4,0 milj. eurolla, jonka jälkeen Museovirasto ja Senaatti-kiinteistöt ovat yhteistyössä JKMM arkkitehtien kanssa tarkistaneet suunnitelmia kaikkien mahdollisten säästö- ja sopeuttamismahdollisuuksien kartoittamiseksi.

Suunnitelmaa on mahdollista joiltain osin sopeuttaa ilman vakavia seurauksia, mutta määrärahan mitoitus merkitsee myös hankkeen perusideaan pysyvästi vaikuttavia, kokonaistaloudellisesti epäedullisia leikkauksia. Lisärakentamisen vuokraikutuksen

sopeuttaminen +4,0 milj. euron lisäyksen tasolle talousarvion 2021 mukaisesti tulee merkitsemään sitä, että tiloja ei voida hyödyntää yhtenä kokonaisuutena. Jo kilpailuvaiheessa edellytetty toiminnallinen yhteys rakennusten välillä jää toteutumatta. Samoin jäisivät toteutumatta katettujen sisäpihojen sekä yleisön ja asiakkaiden käyttöön suunniteltujen työpaja- ja kokoustilojen mahdollisuudet ansaintaan sekä ulkopuoliseen rahoitukseen, jonka vastikkeena tilojen käyttö on ratkaisevassa roolissa. Muutokset johtaisivat näkemyksemme mukaan siihen, että nykyinen rakennus jäisi toiminnallisesti paitsioon, ja että museon toimintamenojen nettotarve kasvaisi nyt esitettyä vuokravaltuuden lisäystä enemmän.

Pidämme seuraavien osuuksien toteuttamatta jättämistä olennaisina riskeinä hankkeen tavoitteiden näkökulmasta:

- Halkopihan muutokset sekä uuden ja nykyisen osan välinen, arkkitehtonisesti keskeinen yhdysporras yleisön kulkua varten
- yleisön hissiyhteys Finlandia-talon kanssa yhteisestä parkkihallista
- Linnanpihan kattaminen sisätilaksi arvokkaiden yleisötilaisuuksien ja muun toiminnan käyttöön

Esitämme näiden elementtien palauttamista hankkeeseen arvioiden kuluvan vuoden alkupuolella tarkennettuihin suunnitelmiin ja kustannuslaskentaan perustuen niiden vuokravaikutukseksi yhteensä 0,56 milj. eur / v.

Kustannusneutraalius

Museoviraston JTS 2022 – 2025 -ehdotuksessa on arvioitu Kansallismuseon toimintaan kohdennetun määrärahan kehitystä laajennusosaan liittyen (vrt. myös TAE 2022 perustelumuuisto 1). Uudisosa edellyttää korkeatasoista ohjelmistoa, ja museon tarkoitus on tuottaa itse vuosittain pääsääntöisesti yksi näyttely kumpaankin uusista näyttelyhalleista (840 m² / 275m²).

Ohjelmistotuotanto ja palvelut vaativat henkilöresursseja sekä asianmukaisia hankintamäärärahoja, joista on esitetty arvio Museoviraston JTS -ehdotuksessa 2022 – 2025. Alustavan arviolaskelman mukaisesti museon vuosittaiset nettomenot nousisivat lisärakennuksen toiminnan käynnistyttyä noin -0,776 milj. eur suhteessa nykyiseen nettotasoon. Ko. nettomäärärahatarpeen nousu muodostuu noin -2,426 milj. eur menolisäyksestä ja noin +1,650 milj. eur tulolisäyksestä. Mikäli rakennushankkeesta tehdään kaikki liitteen mukaiset karsinnat, Suomen kansallismuseon arvioidut tulot pienenevät merkittävästi. Museon toimintamäärärahojen nettotarve kasvaa enemmän kuin momentille 20 tuleva säästö. Tämä nostaisi toimintaan kohdistuvaa lisämäärärahatarvetta momentille 04 aiemmin esitetystä 0,776 milj. eurosta arviolta 1,4 milj. euroon vuodesta 2026 alkaen.

Kokonaistaloudellisesti vuokravaltuuden nostaminen 0,56 milj. eurolla on siten päivitetyn laskelmamme mukaan kustannusneutraali. Lisäksi se kunnioittaa kansainvälisesti korkeatasoista arkkitehtuurisuunnitelmaa sekä mahdollistaa hankkeen olennaisten taloudellisten ja yhteiskunnallisten hyötyjen toteutumisen.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa): (OHJE: menot budjetoidaan 1 000 euron tarkkuudella.)

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
			2 280	4 560/v.

TAE 2022
Museovirasto

Perustelumuistio 3

Momentti: 29.80.04 Museoviraston toimintamenot

ASIA: Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen, Sturenkatu 2a:sta luopuminen

Ehdotus:

Museovirasto esittää, että se luopuisi Sturenkatu 2a:ssa sijaitsevista toimitiloistaan kokonaisuudessaan lokakuun 2025 loppuun mennessä, jolloin kyseistä toimitilaa koskeva määräaikainen vuokrasopimus päättyy. Museovirasto esittää, että toimitiloista luopumisesta saatavaa säästöä käytettäisiin lähivuosina Sturenkatu 2a:ssa työskentelevän henkilökunnan uudelleensijoittamiseen muihin tiloihin sekä käytettäväksi kansallisten kokoelmien ja Museoviraston arkiston haltuunottoprojekteihin, joiden tarkoituksena on varmistaa kokoelmien säilyminen tuleville sukupolville sekä kokoelmien käytettävyyden parantaminen. Haltuunottoprojektit vähentäisivät kokoelmien tarvitsemaa hyllytilaa ja mahdollistaisivat Museoviraston kokoelmien massadigitointihankkeen toteuttamisen tulevaisuudessa.

Ehdotus tarkoittaisi seuraavaa:

- Museovirasto luopuisi Sturenkatu 2a:ssa sijaitsevista toimitiloistaan
 - o Sturenkatu 2a:han sijoitettu henkilöstö sijoitettaisiin Museoviraston muihin toimitiloihin Kansallismuseo, Vaunuvaja ja Kokoelma- ja konservointikeskus ("Kokoelmakeskus")
 - o Sturenkatu 2a:ssa sijaitsevat arkeologiset ja kuvakokoelmat sekä arkisto sijoitettaisiin Kokoelmakeskukseen
 - o Sturenkatu 2a:ssa sijaitsevat Museoviraston asiakaspalvelutilat sijoitettaisiin Kokoelmakeskukseen ja Vaunuvajaan siten, että kokoelmiin liittyvä fyysinen asiakaspalvelu keskitettäisiin Kokoelmakeskukseen ja Kirjasto sekä digitaalinen kokoelmapalvelu Kansallismuseolle
- Kansallismuseon, Vaunuvajan ja Kokoelmakeskuksen toimitiloihin tehtäisiin Sturenkatu 2a:n henkilöstön, toimintojen ja kokoelmien sijoittamisen edellyttämät muutokset ja laajennukset
 - o Muutosten teon aikataulussa huomioitaisiin Kansallismuseon lisärakennuksen rakentamisen sekä Museoviraston Orimattilan keskusvaraston tyhjentämisen aikataulut
- Sturenkatu 2a:n toimitiloista Kokoelmakeskukseen siirrettävät kokoelmat ja arkisto vaativat haltuunottoimenpiteitä siirron yhteydessä, joilla varmistetaan, että
 - o aineiston säilyttäminen on turvattu ja aineiston käytettävyyttä parantavat toimenpiteet tulee tehtyä.
 - o tuleva tavoite massadigitoida kokoelmat on mahdollista toteuttaa.
 - o aineisto on seulottu ja kokoelmiin tai arkistoon kuulumaton aineisto poistettu ennen siirtoa.

Ehdotus edellyttäisi vuosilla 2022-2025 yhteensä noin 6,86 M€ lisärahoitusta Museovirastolle. Vuodesta 2026 eteenpäin toimitilakustannukset vähenevät noin 1,3-1,5 M€ vuositasolla. Kokoelmatoiminnan tehokkuus lisääntyy, kun kaikki kokoelmat on siirretty kokoelmakeskukseen, kokoelmien saavutettavuus on parantunut ja digitaalinen asiakaspalvelu kehittynyt huomattavasti. Kokoelmakeskuksen tilat ja resurssit ovat kaikkien Museoviraston kokoelmien käytettävissä. Vuoteen 2030 mennessä lisärahoitus on kustannusneutraali ja

tuottaa pysyviä säästöjä vähentyneinä toimitilakustannuksina, esim. vuoteen 2032 mennessä saadaan jo noin 3,6 M€ toimitilasäästöt.

Perustelut:

Sturenkatu 2a:n vuokrasopimuksen päättyminen

Museoviraston pitkään etsimät uudet toimitilat hankittiin 2000-luvun puolivälissä muuttamalla Sturenkatu 2a ja Sturenkatu 4:n (Kulttuuritalo) toimistosiipi Museoviraston päätoimipaikaksi, sekä rakentamalla rakennusten väliin maanalaiset kokoelmatilat arkeologisille kokoelmille, arkistolle, kirjastolle ja kuvakokoelmille. Tilat valmistuivat porrastetusti vuosien 2011-2013 aikana.

Museoviraston toimintaympäristö joutui rajuun muutokseen 2010-luvun aikana. Henkilökunnan määrä laski 45% 9 vuoden aikana vuodesta 2008 vuoteen 2017 ja Museovirasto päätyi luopumaan Sturenkatu 4:n toimistotiloista ennenaikaisesti keväällä 2017 saadakseen tarvittavia lisäsäästöjä. Tässä vaiheessa toimintaa keskitettiin Sturenkatu 2a:n tiloihin, Kokoelmakeskukseen ja Kansallismuseon Vaunuvajalle.

Museovirastolla on korkeat toimitilakustannukset suhteessa toimintaresursseihin.

Sturenkatu 2a:n määräaikainen vuokrasopimus päättyy 31.10.2025. Museovirasto on pohtinut vuodesta 2018 alkaen yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa Sturenkatua korvaavien tilojen vaihtoehtoja. Museovirasto on tehnyt erityisistunnossaan 29.9.2020 päätöksen aloittaa hankesuunnitelmien teon Sturenkatu 2a:ta korvaavien tilojen osalta yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

Kokoelmiin ja arkistoon liittyvä tekijät

Museoviraston kokoelmat sijaitsevat Museokohteiden lisäksi Kokoelmakeskuksessa, Sturenkatu 2a:ssa ja Keskusvarastolla.

Sturenkatu 2a:n maanpäälliset toiminnan tilat valmistuivat vuonna 2011 ja maanalaiset kokoelma- ja arkistotilat vuonna 2012. Toiminnallisesti Sturenkatu 2a:n tilojen ongelmana on olosuhdehallinnan puute maanpäällisissä tiloissa. Konservoinnille, luetteloinnille, tutkimukselle tai asiakaspalvelulle ei ole tarjolla olosuhdehallittuja tiloja, mikä hankaloittaa tilojen käyttöä ja aiheuttaa vaaran aineistoille erityisesti talvi- ja kesäaikana. Maanalaisissa tiloissa ongelmana on puutteelliset olosuhteet erityisesti negatiiviaineiston osalta.

Arkiston ja kokoelmien edellisen siirron yhteydessä Nervanderinkadulta Sturenkadulle, kokoelmille tai arkistolle ei tehty haltuunottoa vaan aineisto siirrettiin lähes sellaisenaan. Kokoelmissa ja arkistoissa on työvelkaa vuosikymmenien ajalta. Puutteita on erityisesti kokoelmien inventoinneissa, luetteloinneissa, säilytysmateriaaleissa ja konservoinnissa. Lisäksi aineiston digitointiaste on kaikissa kokoelmissa ja arkistossa alhainen.

Keskusvarastosta luovutaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja Keskusvaraston kokoelmien haltuunottoon on saatu erillisrahoitus vuosille 2019-2024 (JTS 2019-2022). Haltuunottoprojektit ovat tarkoituksenmukaisinta toteuttaa kokoelmien fyysisen liikuttamisen yhteydessä, kun aineisto muutenkin joudutaan ottamaan esiin kokonaisuudessaan. Ilman haltuunottoa kokoelmien säilyminen pitkällä aikavälillä vaarantuu ja kokoelmien käytettävyys heikkenee. Kokoelmien ja arkiston osalta strategisen tavoitteena on tulevaisuudessa digitoida aineistot ja nyt haltuunoton yhteydessä tehtävät toimenpiteet jouduttaisiin tekemään viimeistään siinä vaiheessa. Toimenpiteet on järkevintä ja edullisinta tehdä haltuunottoprojektin yhteydessä, jolloin aineisto muutenkin otetaan esiin ja valmistetaan siirtoa varten.

Museoviraston Kokoelma- ja konservointikeskus ("Kokoelmakeskus")

Kokoelmakeskus on rakennettu kahdessa vaiheessa. Vuonna 2016 valmistuneessa ensimmäisessä vaiheessa kohteelle rakennettiin konservointitilat, kuvakokoelmien Journalistiselle kuva-arkistolle suunnitellut kokoelmatilat sekä Kansallismuseon kokoelmille lisätilaa Orimattilan keskusvaraston täytyttyä esineistöstä jo 1990-luvun aikana.

Kokoelmakeskuksen toinen vaihe valmistui keväällä 2020. Toisen vaiheen myötä Museovirasto luopuu Orimattilan keskusvaraston tiloista. Tilat tyhjenetään kokoelmista ja kokoelmille suoritetaan siirron yhteydessä haltuunotto, joka valmistuu vuoteen 2024 mennessä. Senaatti-kiinteistöt myi Keskusvaraston vuonna 2019 yksityiselle toimijalle.

Keskusvaraston tyhjennyksen jälkeen vuonna 2024 Kokoelmakeskuksessa on valtaosa Kansallismuseon kulttuurihistoriallisista kokoelmista, osa kuvakokoelmista, arkeologisista kokoelmista ja arkiston aineistoista. Kokoelmakeskus tarjoaa tilat myös Sotamuseon ja Yliopistomuseon kokoelmille ja kokoelmatoiminnalle henkilöstöineen sekä 6 muulle pienemmälle museotoimijalle, joiden kokoelmien säilytyksestä Museovirasto vastaa palvelusopimuksien pohjalta. Lisäksi Museovirasto tarjoaa väliaikaisesti väistö- ja työtiloja eri valtion organisaatioille, joiden arkistoa tai esim. historiallisesti arvokkaita kalusteita tarvitsee siirtää remonttien tieltä.

Asiakkaat ja kumppanit lisäävät Kokoelmakeskuksen yhteistilojen käyttöastetta ja jakavat kohteen yleis- ja ylläpitokustannuksia.

Kansallisgalleria on etsinyt lisäkokoelmatilaa aktiivisesti vuodesta 2016 lähtien, siinä kuitenkin onnistumatta. Museovirasto ja Kansallisgalleria neuvottelivat alustavasti yhteishankkeesta vuoden 2018 aikana, mutta asia ei silloin edennyt toteutukseen asti.

Museoviraston ja Kansallisgallerian kokoelmatilojen toteuttaminen yhtä aikaa olisi huomattavasti kustannustehokkaampi vaihtoehto kuin hankkeiden toteuttaminen erillisinä. Samalla Museoviraston olemassa olevien toiminnan tilojen käyttöaste nousisi huomattavasti, ylläpitokuluille tulisi enemmän maksajia ja kohteen turvallisuus voitaisiin ottaa vielä nykyistä paremmin huomioon kaikessa toiminnassa. Kokoelmakeskukseen muodostuisi kokoelmatyön ja konservoinnin osaamiskeskus yli organisaatorajojen.

Kansallismuseon lisärakennus

Kansallismuseon lisärakennushankkeen yleinen arkkitehtuurikilpailu päättyi joulukuussa 2019. Voittajaksi valikoitui Arkkitehtitoimisto JKMM:n työ Atlas. Vuoden 2020 aikana on voittajatyötä jalostettu jatkosuunnittelun aikana ja kustannusarvio valmistuu lokakuun lopussa 2020.

Kansallismuseon lisärakennukselle on hallituksen esityksessä vuoden 2021 talousarviosta esitetty 4M€ vuokravaltuus. Tämän hetkisen aikataulun mukaisesti maanrakennustyöt alkavat syksyllä 2022 ja rakennus valmistuu loppuvuonna 2025.

Rakennustyöt aiheuttavat huomattavaa haittaa Kansallismuseon toiminnalle. Vaunuvajan osalta käyttökatkos kestää koko rakennustyömaan ajan n. 3 vuotta ja päärakennuksen osalta täydellistä käyttökatkoa arvioidaan tulevan 1-1½ vuotta.

Lisärakennustöiden yhteydessä Kansallismuseon päärakennuksen ja Vaunuvajan ilmanvaihtotekniikkaa uusitaan laajasti ja kohteille suoritetaan mittavat julkisivuremontit.

Rakennustöiden aiheuttamat käyttökatkokset tarjoavat mahdollisuuden suorittaa tiloissa muutostöitä niin, että niistä ei aiheudu erillistä häiriötä toiminnalle.

Hankkeen toiminnalliset ajurit, Museovirasto halu parantaa toimintaansa

- työympäristön muutos,

- Museoviraston nykyinen työympäristö on nimetyillä työpisteillä varustettu toimistoympäristö, jossa ei ole muuntojoustavuutta muuttuviin tarpeisiin.
- Uudenlaista työtä tukevat ja tasa-arvoisesti käytössä olevat tilat puuttuvat.
- Mahdollista ratkaista nykyisiä toimistotiloja kehittämällä Kansallismuseolla, Vaunuvajalla ja Kokoelmakeskuksella.

- kokoelmanhallinnan tehokkuus,

- Kokoelmat keskitetään lähes kokonaisuudessaan kokoelmakeskuksen tiloihin. Näin kaikki kokoelmat pääsevät hyötymään kokoelmatoimintaan valmiiksi rakennetusta infrastruktuurista.
- Kokoelmien haltuunoton avulla kaikki kokoelmat ja arkisto yhdistetään saman kokoelmalogistiikkajärjestelmän alle. Sähköisesti luetteloidun aineiston määrä lisääntyy ja arkiston käytetyin aineisto digitoidaan.

- Asiakaspalvelun parantaminen ja keskittäminen,

- Nykyisellään Museovirasto palvelee asiakkaita Orimattilan keskusvarastolla Suomen kansallismuseon kokoelmien osalta (osa), Kokoelmakeskuksella Suomen kansallismuseon (osa) kokoelmien ja kuvakokoelmien osalta (osa) ja Sturenkadulla kuvakokoelmien (osa), arkeologisten kokoelmien, arkiston ja kirjaston osalta.
- Sturenkadun asiakaspalvelutiloista puuttuu olosuhdehallinta ja tutkijakäyttöön tarvittavat erityisvarustelut kuten vetokaapit ja kohdepoistot.
- Keskittämällä kokoelmat ja arkisto Kokoelmakeskukseen pystytään tarjoamaan asiakkaille olosuhdehallitut ja erityisvarustellut asiakaspalvelutilat.
- Kirjaston siirtäminen Vaunuvajalle lisää palvelun fyysistä saavutettavuutta, samassa yhteydessä digitaalisen aineiston asiakaspalvelu voidaan tarjota myös keskustassa.
- Kokoelmien haltuunoton jälkeen kokoelmien ja arkiston käyttö on huomattavasti nykyistä tehokkaampaa ja asiakaspalvelutyötä pystytään tekemään yli kokoelma- ja yksikkörajojen. Resurssien käytön tehokkuus kasvaa.

- Digitointi ja Digitaalisuus,

- Arkiston haltuunoton yhteydessä tavoitteena on digitoida arkiston käytetyimpiä aineistoja, kuten esim. Piirustukset. Piirustusten digitointi helpottaa huomattavasti asiakaspalvelutyötä ja vähentää piirustusten tarvitsemää säilytystilaa 1/3:aan nykyisestä, kun aineiston esille ottoon ei tarvitse varata tilaa.
- Kokoelmien haltuunoton yhteydessä kokoelma- ja arkistoaineistot saatetaan siihen kuntoon, että aineiston massadigitointi voidaan aloittaa vuoden 2025 jälkeen.

Hankkeen aikatauluajurit, Miksi nyt

- **Sturenkatu 2a vuokrasopimus päättyy**
 - o Vuokrasopimuksen määräaikainen kausi loppuu lokakuussa 2025.
- **Keskusvaraston muutto valmistuu 2024**
 - o Keskusvaraston muutto valmistuu vuonna 2024, mahdollisuus sen jälkeen keskittyä siirtämään Sturenkatu 2a:n aineisto vuokrasopimuksen määräaikaan mennessä.
- **Kansallismuseon lisärakennushanke alkaa**
 - o Kansallismuseon lisärakennuksen rakennustyöt alkavat tämän hetken suunnitelmien mukaan syksyllä 2022 ja kestävät vähintään 3 vuotta. Samassa yhteydessä tehdään kohteella mittava julkisivuremontti ja peruskorjataan ilmanvaihto.
 - o Vaunuvajan toimistotilojen käyttö keskeytyy koko rakentamisen ajaksi ja Kansallismuseon toiminta sekä toimistotilat vähintään 1 vuoden ajaksi.
 - o Toiminnan keskeyttäminen ja siitä seuraava uudelleensijoittaminen tarjoaa hyvän mahdollisuuden tehdä toimistotiloissa työympäristömuutoksia ilman, että muutokset aiheuttavat lisähaittaa toiminnalle.
- **Kokoelmakeskuksen laajennus yhteishankkeena**
 - o Sturenkatu 2an tiloista luopuminen ja muiden kokoelmien, kuten esim. venekokoelmien keskittäminen Kokoelmakeskukseen vaatii lisätilaa vuoteen 2024 mennessä.
 - o Kansallisgallerialla on ollut oma tilahaku kokoelmatiloille vuodesta 2016. Tilahaku ei ole johtanut lopputulokseen ja tarve lisätiloille on kiireellinen.
 - o Kokoelmakeskuksen vuokranantajan nykyiset sopimukset mahdollisiin laajennustiloihin päättyvät kesällä 2021. Seuraava mahdollisuus laajennukseen toteuttamiseen on vasta vuosien päästä.

Talous ja valtion kokonaistilan huomiointi, On vastattava haastavaan taloustilanteeseen

- **Toimitilastrategiaan vastaaminen**
 - o Museoviraston nykyisten toimistotilojen keskimääräinen toimitilatehokkuus on n. 22,5m²/htv. Sturenkadusta luopumisen jälkeen toimitilatehokkuus paranee tasolle 14,5m²/htv. Valtion tavoite on tällä hetkellä 15/18m²/htv, mutta odotettavissa on tavoitteiden tiukentuminen keväällä 2021 toimitilastrategian päivityksen yhteydessä.
 - o Kokoelmakeskuksen yhteiskäyttöisyyttä valtion eri toimijoiden kesken lisätään huomattavasti viemällä läpi yhteishanke Kansallisgallerian kanssa. Samalla kokoelmakeskuksen jo olemassa olevat erityistilat saavat lisäkäyttäjiä.
 - o Yhteistilat vähentävät ylläpitokuluja.
- **Julkisen talouden säästötavoitteet toimitiloja tehostamalla**
 - o JTS 2019-2024:n mukaisesti valtion tavoitteena on saavuttaa 150M€ kokonaissäästöt toimitiloja tehostamalla vuoteen 2029 mennessä. Museovirasto tavoittelee 1,3-1,5M€ pysyviä säästöjä toimitilakustannuksista Sturenkatu 2a:sta luopumalla.

- Senaatti-kiinteistöt on valmistelemassa Sturenkatu 2a-4:n myymistä.
- **Strategisen viitekehityksen tavoitteiden edistäminen**
 - Toimitiloja kehittämällä ja keskittämällä kokoelmatoiminta Kokoelmakeskukseen tuetaan hallitusohjelman tavoitteita kulttuurin toimintaedellytysten kehittymisestä, kulttuuripalveluiden saavutettavuuden kehittymisestä, digitalisaation hyödyntämisestä sekä kestävä kehityksen edistämisestä. Samalla tuetaan kulttuuripolitiikan strategian tavoitteita kulttuurin perustan elinvoimaisuudesta sekä lisääntyvästä osallisuudesta kulttuuriin.

Tavoite:

Tavoitteena hankkeella on, että vuoden 2025 lopussa Museovirasto on luopunut Sturenkatu 2a:n tiloista ja keskittänyt toimintansa Kansallismuseolle, Vaunuvajalle ja Kokoelmakeskukseen luotuihin uusiin työympäristöihin (Liite 3.1). Kansallismuseolle tehtävät muutostyöt toteutetaan Kansallismuseon lisärakennuksen työmaan yhteydessä. Kokoelmakeskus on laajentunut vastaamaan Museoviraston arkiston, kansallisten kokoelmien sekä asiakkaiden ja kumppaneiden kokoelmien tarpeita (Liite 3.2.1 ja Liite 3.2.2).

Museoviraston arkiston (liite 3.3), arkeologisten kokoelmien (liite 3.4) ja kuvakokoelmien (Liite 3.5) haltuunotto on suoritettu ja aineisto siirretty turvallisesti Kokoelmakeskuksen tiloihin. Lisäksi kirjasto ja digitaalinen asiakaspalvelu ovat muuttaneet uuteen toimipisteeseen Vaunuvajalle (liite 3.6). Kansallisten kokoelmien ja Museoviraston arkiston fyysinen ja digitaalinen käytettävyys on parantunut huomattavasti ja aineisto on valmis massadigitointia varten. Arkiston käytetyin aineisto on digitoitu haltuunottoprojektin yhteydessä. Tarkemmin eri hankkeiden tavoitteista ja taloudesta kerrotaan liitetiedoissa.

Taloudellisesti hankkeen tavoitteena on saavuttaa 1,3-1,5M€ pysyvä säästö toimitilakustannuksista vuositasolla, verrattuna vuoden 2021 tilanteeseen, jolloin Sturenkadun vuokrasta säästyvät rahat kattavat hankkeesta aiheutuvat kustannukset vuoden 2030 aikana. Taloudellisesti on otettava huomioon, että valtaosa kokoelmien ja arkiston haltuunoton kustannuksista ei johdu Sturenkatu 2:ta luopumisesta vaan pitkällä aikavälillä syntyneestä työvelasta kokoelmien säilyttämisen osalta, kokoelmien saatavuuden parantamisesta ja valmistautumisesta tulevaan aineiston massadigitointiin. Työvelka on lisääntynyt entisestään mm. 2000-luvun tuottavuusvähennysten ja 2010-luvun kahden YT-neuvottelujen seurauksena.

Muutostöiden yhteydessä voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti sellaisia tilamuutoksia, jotka eivät johdu Sturenkatu 2a:sta luopumisesta, vaan esim. muiden kuin Sturenkadulta siirrettävien kokoelmien tilatarpeista, asiakaspalvelutilojen parannustarpeista ja puutteellisista sisäilmaolosuhteista erityisesti Kansallismuseon sisällä. Nämä on tarkoitus korjata samassa yhteydessä.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

	2022	2023	2024	2025
Kuvakokoelmien haltuunotto	407	407	407	407
Arkeologisten kokoelmien haltuunotto	739	539	539	539
Arkiston haltuunotto	334	359	329	359
Kirjaston muutto	50	105	96	96
Muuttokustannukset			100	150
Vuokramenojen muutokset Sturesta luopuminen			450	450
Kustannusten muutos suhteessa budjettiin	1 530	1 410	1 921	2 001
Menojen kumulatiivinen muutos	1 530	2 940	4 861	6 862

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
1 530	1 410	1 921	2 001	

TYÖLLISYYSVAIKUTUKSET

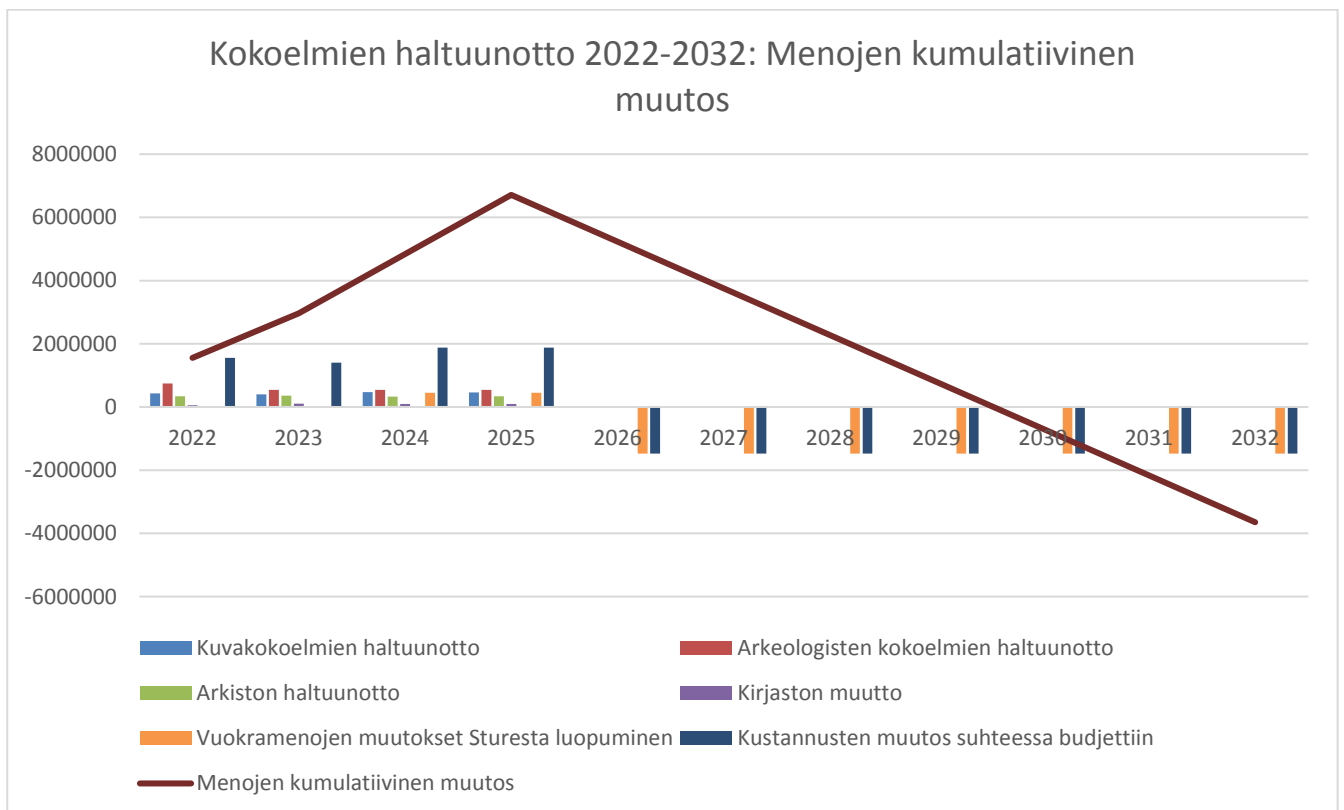
Hankkeen suorat työllisyysvaikutukset ovat yhteensä 98 HTV:tä vuosina 2022-2025. Lisäksi hankkeiden työllisyysvaikutusta lisäävät rakentamisajan työllisyysvaikutukset, joita ei ole laskettu tässä yhteydessä.

SÄÄSTÖT PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

Hankkeen myötä Museovirasto luopuu Sturenkatu 2a:n tiloista ja säästää toimitilakustannuksia n. 2,1M€ vuodessa. Korvaaviin tilojen hinnaksi on alustavasti arvioitu n. 0,6-0,8M€. Vuosina 2022-2025 Museovirasto tarvitsee hankkeen toteuttamiseen yhteensä 6,86M€. Vuodesta 2026 lähtien Museoviraston kustannukset ovat 1,3-1,5M€ alhaisemmat kuin vuonna 2021. Näin ollen hanke saavuttaa kustannusneutraaliuden vuoden 2030 aikana ja tämän jälkeen hanke tuottaa säästöä 1,3-1,5M€ vuodessa.

Alla olevassa kuvaajassa on näytetty hankkeiden kumulatiivinen rahan tarve ja säästöjen kumulointi vuodesta 2026 lähtien.

Määrärahatarpeen kumulatiivinen muutos 2022-2032

TAE 2022
Museovirasto

Perustelumuuisto 4

Momentti: 29.80.04 Museoviraston toimintamenot

ASIA: Maailmanperintöluetteloesityksen valmistelu

Ehdotus: Museovirasto esittää määräraikaista vuosille 2022–2025 jakaantuvaa yhteensä 380 000 euron määrärahalisäystä maailmanperintöluetteloesityksen valmistelua varten.

Perustelut:

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 18.1.2021 päättänyt, että maailmanperinnön kansallisen aieluettelon kulttuuriperintökohteet ovat Alvar Aallon humaani arkkitehtuuri ja Inarin Ukonsaari. Aieluettelo sisältää kohteita, joita Suomi seuraavan kymmenen vuoden aikana aikoo esittää maailmanperintöluetteloön. Aieluettelossa olevan kohteen esittäminen maailmanperintöluetteloön edellyttää riittävää resursointia valmistelutyöhön.

Museovirasto esittää Alvar Aallon humanin arkkitehtuurin maailmanperintöluetteloön hakemiseksi alla kuvattuja resursseja vuosille 2022–2025. Kyseessä on kertaluonteinen, ei-pysyvä menolisäys.

Museovirasto vastaa valmistelutyöstä. Esityksen laatiminen vaatii projektipäällikön, joka organisoii työn, vastaa työn etenemisestä ja projektin viestinnästä. Työ vaatii laajaa sidosryhmätyötä sekä asiantuntijapalveluita esimerkiksi kohteiden hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimiseksi. Sidosryhmätyö edellyttää työpajojen ja yleisötapahumien järjestämistä. Osa työvaiheista täytyy hankkia ostopalveluina. Näistä syistä on tarpeen kohdentaa esityksen laatimiseen hankepanostus vuosille 2022–2025.

Museovirasto toimittaa erikseen opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksen tarkemmaksi työsuunnitelmaksi, aikatauluksi ja talousarvioksi.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa): (OHJE: menot budjetoidaan 1 000 euron tarkkuudella.)

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
115	108	151	6	-

TAE 2022
Museovirasto

Perustelumuistio 5

Momentti: 29.80.04. Museoviraston toimintamenot

ASIA: Kiinteistövuokrien indeksikorotukset toimintamenomomentilla

Ehdotus: Momentille 29.80.04 myönnetään vuokrien indeksikorotuksia vastaava pysyvä lisäys kehysten määrärahasoon verrattuna vuosittain.

Perustelut: Museoviraston toimintamenobudjetista maksettavat kiinteistövuokramenot ovat vuonna 2021 n. 7,1 milj. euroa. Museoviraston vuokrat ovat lähes kokonaisuudessaan perusindeksiltään sidottu lokakuun elinkustannusindeksilukuun. Talousarvioehdotuksessa indeksikorotustasona on 0,9 %.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
64	129	194	260	Pysyvä nouseva lisäys

TAE 2022
Museovirasto

Perustelumuistio 6

Momentti: 29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset

ASIA: Vuokrien indeksikorotukset ja vuokratason korjaus momentille 29.80.20.

Ehdotus: Momentille 29.80.20. myönnetään vuokrien indeksikorotuksia ja vuokratason korjausta vastaava pysyvä lisäys kehysten määrärahasoon verrattuna vuosittain.

Perustelut: Momenttiin 29.80.20. liittyen vuokrien indeksikorotusten täysimääräinen kattaminen on merkittävä asia, koska on turvattava, että momentilta pystytään jatkossakin maksamaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset.

Vuoden 2021 vuokriin tehtiin kustannusneutraali vuokratasaus, mikä Museoviraston vuokrien osalta tarkoitti 11,9% vuokrankorotusta. Senaatilta saadun taustalaskelman perusteella vuokrankorotuksen kokonaissumma on 1,744M€. Talousarvioesityksessä vuodelle 2021 momentille 29.80.20 on myönnetty kuitenkin vain 1,571M€ vuokrankorotuksia varten. Museovirasto esittää momentille 0,173M€ korotusta johtuen liian alhaisesta vuokrasumman korotuksesta.

Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden vuokramenot ovat n. 16,9 milj. euroa vuonna 2021. Museoviraston vuokrat ovat lähes kokonaisuudessaan perusindeksiltään sidottu lokakuun elinkustannusindeksilukuun. Talousarvioehdotuksessa indeksikorotustasona on 0,9 %.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
325	477	629	781	Pysyvä nouseva lisäys

Perustelumuistio 7

Momentti: 29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyysskohteiden tilakustannukset

ASIA: Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyysskohteisiin liittyvä tasokorotus kattamaan useita investointihankkeita

Ehdotus: Museovirasto esittää 185 000 euron korotusta momentille 29.80.20 keskeisten, palvelun ja turvallisuuden tasoon liittyvien parannusten toteuttamiseksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa museokohteissa.

Perustelut:

Ainolan huoltorakennuksen peruskorjaus- ja muutostyöt: Jean Sibeliuksen kodin Ainolan merkitys kansallisen ja kansainvälisen matkailun kohteena ja suomalaisen musiikin maamerkinä on huomattava. Lipunmyyntinä, kahvilana ja toimistopisteenä toimiva huoltorakennus tarvitsee peruskorjausta. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista toteuttaa Ainolasäätiön esityksen mukaisesti muutokset, jotka palvelevat museon kävijävirtaa mahdollistaen pienimuotoiset näyttelyt ja museokauppatoiminnan sekä muita palveluita myös talvikausina.

Hämeen linnan esteettömien reittien toteuttaminen: Hämeen linnan ulkokulkureitit muurien sisäpuolella ovat historiallisia, suurin pyöreän kivin päällystettyjä. Ne ovat vaikeakulkuiset ja vaaralliset sekä vierailijoille että työntekijöille, mihin on kiinnittänyt huomiota myös työterveydenhuolto. Tavoitteena on rakentaa käyntiportaat Vankilamuseon puolelta itse linnan mäelle sekä tehdä kohteen luonteeseen sopivat, esteettömät ulkokulkureitit linnan muurien sisäpuoliselle alueelle. Hämeen linnan kävijämäärä oli vuonna 2019 yli 110 000.

Turun linnan juhlatilojen sisäolosuhteiden parannukset: Turun linnan juhlatiloissa ei ole toimivaa jäähdytystä. Linnan ilmanvaihtokoneiden peruskorjauksen yhteydessä on tarkoituksena lisätä koneisiin jäähdytyskapasiteettia ja tuoda juhlatiloihin paikallisjäähdytystä, jolla tilojen käytettävyys paranee huomattavasti. Muutosten kustannukset jaetaan Museoviraston, Senaatti-kiinteistöjen ja kohteen käyttäjän Turun kaupungin kesken.

Olavinlinnan wc:t, olosuhdehallinta ja lipunmyyntijärjestelyt: Olavinlinnassa käy vuosittain n. 150 000 vierasta, joista n. 65 000 vierailee linnassa Oopperajuhlissa ja elokuussa eri tuottajien järjestämissä tapahtumissa. Olavinlinna on kävijäturvallisuuden ja siihen liittyvien lisääntyneiden riskien hallinnan kannalta haastava kohde. Jotta Suomen mittakaavassa suuria yleisötapahtumia ja mm. korkean tason valtiollisten vierailujen järjestämistä voidaan jatkaa turvallisesti ja hallitusti, nykyiset järjestelyt vaativat korjausta.

- Linnan wc-tilat ovat kesäkauden kävijämäärään nähden riittämättömiä ja esteetön wc puuttuu. Kohteelle rakennetaan esteetön wc-tila katoksen lämpiöön ja paksuun bastioniin pysyvät kesä-wc:t.
- Oopperajuhlien katsomon sisäolosuhteita ei pystytä hallitsemaan. Olosuhteet ovat heikot erityisesti lämpiminä kesäpäivinä yli 30 asteeseen nousevan kuumuuden ja korkean hiilidioksidipitoisuuden takia. Katsomoon rakennetaan koneellinen, järven virtausta hyödyntävä ilmanvaihtojärjestelmä.
- Kattava lipunmyynti sekä asiakasvirran seuraaminen ja mahdolliset turvatarkastukset edellyttävät uudelleenjärjestelyä. Museovirasto on yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa selvittänyt lipunmyynnin ja kävijävalvonnan siirtämistä Linnasta Tallisaareen.

Hvitträskin ravintolan peruskorjauksen käyttäjälle kuuluvat

kustannukset: Hvitträskin ravintolarakennus (ent. Geseliuksen asunto) ja sen uudempi siipirakennus on laajan peruskorjauksen tarpeessa. Tutkimuksen (2018, 2019) mukaan siipirakennus on niin huonossa kunnossa, että purkaminen ja uudelleen rakentaminen on mahdollinen vaihtoehto. Myös terveysviranomaiset ovat kiinnittäneet asiaan huomiota. Ravintolatilat ovat suljettuina kunnes peruskorjaus saadaan valmiiksi. Tavoitteena on saada peruskorjaus käyntiin keväällä 2021 ja rakennus auki yleisölle kesäksi 2022.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Myöh. vuodet yhteensä
185	185	185	185	Pysyvä lisäys

TAE 2022
Museovirasto

Perustelumuistio 8

Momentti: 29.80.75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito

ASIA: Seurasaaren museorakennusten ja museolaivojen kestävä kunnossapito

Ehdotus: Esitetään, että momentin määrärahatasoa korotetaan 201 000 eurolla 1,0 milj. euroon.

Perustelut:

Momentin 29.80.75 määrärahaa käytetään ensi sijassa Seurasaaren ulkomuseon rakennusten ja Museoviraston/Suomen Kansallismuseon museotalusten restaurointiin ja konservointiin, ml. tähän liittyvät selvitykset ja dokumentoinnit.

Viime vuosina Museovirasto on selvinnyt suuremmista, museojäänmurtaja Tarmon ja majakkalaiva Kemin kunnostuksen kaltaisista hankkeista lisätalousarviosta saadulla rahoituksella. Yksittäiset suuret hankkeet vievät vuositasolla liiaksi voimavaroja muiden kohteiden hyvästä hoidosta, korjausvelan umpeen kuomisesta sekä kohteiden ohjelmallisesta, ennakoivasta restauroinnista ja hoidosta.

Seurasaaren vaativimmat yksittäiset kohteet, kuten yhä jatkuva Antin talo ovat volyymiltään jopa 2 milj. €. Seurasaaren olevat rakennukset edellyttävät vuositasolla ainakin 1 milj. € panostusta. Näköpiirissä olevia uusia tarpeita ovat ainakin Seurasaaren tekniikan päivittäminen laajasti, Seurasaaren ympäristöhoidon vahvistaminen sekä museokokoelman täydentäminen kesämökillä. Museolaivakokoelman hoito ja restaurointi on suuri kokonaisuus, jonka mahtuminen nyt esitettävän korotuksen jälkeenkin momentin 1 milj. euroon on epävarmaa.

Momentin kuormitusta lisäävät viraston rajalliset rakennuttamisen voimavarat sekä osin tästäkin johtuva tarve tukeutua konsulttipalveluihin. Vaativien hankkeiden suunnitelmallinen hoitaminen edellyttää lisääntyvää palveluiden ostoa. Niinpä Seurasaassa on jo otettu isommassa hankkeissa järjestelmällisesti käyttöön restaurointiarkkitehdin ja maisemaarkkitehdin ostopalvelut, erikoissuunnittelun rinnalla.

Tarjoushintaindeksin kehitys on näkynyt ylipäänsä vaikeuksina myös julkisen rakentamisen kustannusten hallinnassa. Rakentamisen suhdanteet sekä Museoviraston kohteiden erityisluonne ovat johtaneet siihen, että virasto saa varsin harvoja tarjouksia hankkeisiinsa ja tarjousten hintataso on korkea.

Museovirasto esittää momenttia nostettavaksi vuositasolla 201 000 eurolla 1,0 milj. euroon.

E erityisenä perusteluna on tarve panostaa esimerkilliseen, suunnitelmalliseen ja ennakoivaan, riittäviin selvityksiin ja analyysihin perustuvaan Seurasaaren museorakennusten sekä Kansallismuseon museotalusten konservointiin ja restaurointiin sekä niiden fyysisen ja tiedollisen saavutettavuuden parantamiseen.